

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

“สุขภาพช่องปากกับคุณภาพ ชีวิตของเด็กปฐมวัย”

นายแพทย์สราวุฒิ บัญสุข
รองอธิบดีกรมอนามัย

Topics

1. สถานการณ์สุขภาพของเด็กปฐมวัยไทย
2. ทิศทางการส่งเสริม“สุขภาพเด็กปฐมวัย”
3. การขับเคลื่อนงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ภายใต้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

1. สถานการณ์สุขภาพของเด็กปฐมวัย ไทย

> 30%

พัฒนาการล่าช้า

อ้างอิงจากการสำรวจพัฒนาการด้วย Denver II ปี พ.ศ. 2560

7.7%

ภาวะพอม

13.3%

ภาวะอ้วน

13.3%

ภาวะเตี้ย

ภาวะทุพโภชนาการ

ข้อมูลจาก HDC กระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ.2565

51.7%

เด็กอายุ 3 ปี มีฟันผุ

ข้อมูลจากการสำรวจสุขภาพช่องปาก ครั้งที่ 8 ปี พ.ศ. 2560

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย

1. ปัจจัยด้านชีวภาพ

2. ปัจจัยด้านครอบครัว

พฤติกรรมความเสี่ยง

จากผลการสำรวจพฤติกรรมด้านทันตสุขภาพเด็กปฐมวัย

- เด็ก 3 ปี แปรงฟันเอง 44.1 %
- เด็ก 3 ปี ผู้ปกครองแปรงฟันซ้ำ 42.5%
- เด็ก 3 ปี ดื่มนมหวาน/นมเปรี้ยว 44.5%
- เด็ก 3 ปี ใช้นมขวดเมื่ออยู่บ้าน 39.5%

อ้างอิง : การสำรวจสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ปี พ.ศ.2560

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

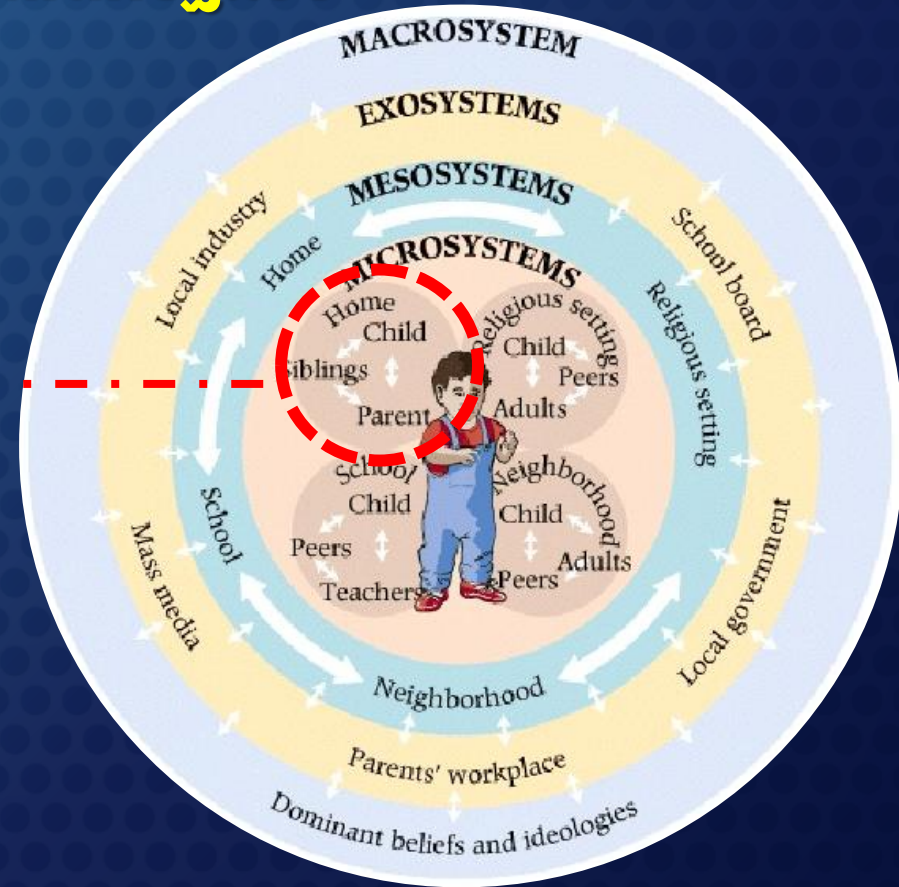

Figure 1. Bronfenbrenner's ecological systems theory (in Berk & Roberts, 2009, p. 28)

ผลกระทบจากฟันผุ

- ☆ อัตราการเกิดโรคฟันผุ เพิ่มขึ้น 1.5 เท่า เมื่อเด็กอายุ 5 ปี
- ☆ เด็กปฐมวัยที่มีปัญหาสุขภาพช่องปากมีโอกาสพัฒนาการสมวัยมากกว่าเด็กที่ไม่มีปัญหาสุขภาพช่องปาก 1.53 เท่า
(สำนักส่งเสริมสุขภาพ, 2560)
- ☆ เด็กที่มีฟันผุมากกว่า 4 ซี่ มีโอกาสน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ 1.4 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่ไม่มีฟันผุ (ศรีสุตา, 2559)

2. ทิศทางการส่งเสริม “ด้านสุขภาพเด็กปฐมวัย”

ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580

ยุทธศาสตร์ชาติ

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตาม
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ด้านการสร้างขีดความสามารถ
ในการแข่งขัน
[Competitiveness]
ยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติ

ด้านการปรับสมดุลและ
พัฒนาระบบการ
บริหารจัดการภาครัฐ
[Good Governance]
ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน
และประโยชน์ส่วนรวม

1 ด้านความมั่นคง
[Security]
ประเทศชาติมั่นคงประชาชนมีความสุข

4 ด้านการสร้างโอกาสและ
ความเสมอภาคทางสังคม
[Social Cohesion and Just Society]
สร้างความเป็นธรรม
ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

3 ด้านการพัฒนาและ
เสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์
[Enhancement Human Capital
Development and Strengthening]
พัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัย
ให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ

5 ด้านการสร้างการเติบโต
บนคุณภาพชีวิตที่
เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
[Sustainable Development and Growth]
เติบโต สมดุล ยั่งยืน ทั้งเศรษฐกิจ
สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต

การพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนไทยทุกกลุ่มวัย

การบูรณาการความร่วมมือของเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุ

พิธีลงนามบันทึกข้อตกลงการบูรณาการความร่วมมือ 7 กระทรวง
การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัย และผู้สูงอายุ) พ.ศ. 2565 – 2569
วันที่ 24 มีนาคม 2565 ณ ทำเนียบรัฐบาล

7 กระทรวง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข

กรอบการบูรณาการ ความร่วมมือกลุ่มเด็กปฐมวัย **6** กระทรวง (พ.ศ. 2565-2569)

ครอบครัวเป็นฐาน ชุมชนร่วมสร้าง
ศูนย์เด็กเล็กคุณภาพ
บริการมาตรฐาน เข้าถึง ครอบครัว

วิสัยทัศน์

เด็กปฐมวัยทุกคนมีการพัฒนาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงคุณภาพ ความเท่าเทียม และความจำเป็นขั้นพื้นฐานของเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปสู่ความเป็นพลเมืองคุณภาพ

เป้าประสงค์

1. เด็กปฐมวัยมีการเจริญเติบโตเต็มศักยภาพพัฒนาการสมวัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
2. เด็กปฐมวัยได้รับการและคุ้มครองอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมตามมาตรฐาน
3. เด็กปฐมวัยเติบโตเป็นพลเมืองคุณภาพ

1. ด้านการส่งเสริมการตั้งครรภ์อย่างมีคุณภาพ
• หญิงตั้งครรภ์ได้รับบริการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์มาตรฐาน

80%

2. ด้านการส่งเสริมการเจริญเติบโตเต็มศักยภาพ
• เด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน

72%

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กสมวัย
• เด็ก 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัย

85%

4. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว
• ค่าดัชนีความเข้มแข็งของครอบครัว

87%

5. ด้านการส่งเสริมสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้มาตรฐาน
• สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยดำเนินการได้ตามเกณฑ์มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยขั้นต้น (ระดับ C)

90%

6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน
• ร้อยละของชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและเป็นศูนย์การเรียนรู้และบริการแก่เด็กปฐมวัยของชุมชนพัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

90%

7. ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าประถมศึกษา
• เด็กผ่านการประเมินความพร้อมก่อนเข้าประถมศึกษา

70%

8. ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลเด็กปฐมวัย
• ระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย

1 ระบบ

กลไกการขับเคลื่อน

- ระดับชาติ : คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย, คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ
- ระดับกระทรวง : คณะอนุกรรมการประสานและส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- ระดับจังหวัด : คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย ระดับจังหวัด/กทม.
- ระดับอำเภอ : คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต และระบบสุขภาพอำเภอ
- ระดับตำบล : คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ ระดับท้องถิ่นและพื้นที่ (สปสข.)

กระทรวงสาธารณสุข (หลัก)

1. ด้านการส่งเสริมการตั้งครรภ์อย่างมีคุณภาพ
• หญิงตั้งครรภ์ได้รับบริการฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์มาตรฐาน

80%

2. ด้านการส่งเสริมการเจริญเติบโตเต็มศักยภาพ
• เด็ก 0-5 ปี สูงดีสมส่วน

72%

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กสมวัย
• เด็ก 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัย

85%

ร่วมผลักดัน สร้างความยั่งยืน

5. ด้านการส่งเสริมสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้มาตรฐาน
• สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยดำเนินการได้ตามเกณฑ์มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยขั้นต้น (ระดับ C)

90%

3. การขับเคลื่อนงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ภายใต้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

**บูรณาการความร่วมมือ
7 กระทรวง
(พ.ศ.2565-2569)**

**5. ด้านการส่งเสริมสถานพัฒนา
เด็กปฐมวัยให้ได้มาตรฐาน**
- สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องผ่าน
เกณฑ์มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
ขั้นต้น (ระดับ C)

90%

**มาตรฐานสถานพัฒนา
เด็กปฐมวัยแห่งชาติ
(พ.ศ.2562-ปัจจุบัน)**

**นโยบายยกระดับคุณภาพ
ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
"ด้านสุขภาพ 4D"
(พ.ศ.2564 ถึงปัจจุบัน)**

แนวทางการขับเคลื่อนงานในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ครอบครัว

สถานพัฒนา
เด็กปฐมวัย

ชุมชน
และเครือข่าย

สุขภาพดี
สูง สมส่วน ฟันไม่ผุ
พัฒนาการสมวัย
มีวินัย ปัญญาเลิศ

สูงดีสมส่วน

Diet

Develop
ment

พัฒนาการสมวัย

4D

ปราศจากฟันผุ

Dental

Disease

ปราศจาก
โรคติดต่อ

Key activity : กิน ทอด เล่น เล่า นอน ฝ้าาดูฟัน

การขับเคลื่อนงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย “ด้านสุขภาพช่องปาก”

พ.ศ.2564

นโยบาย

ประกาศนโยบาย 4D
(Development,
Diet, Dental,
Disease)

พ.ศ.2565

พัฒนา

-ต้นแบบ สพด.ด้าน
สุขภาพช่องปาก
ระดับเขต 13 แห่ง

พ.ศ.2566

ขยายเครือข่าย

-ขยายเครือข่าย สพด.
ต้นแบบด้านสุขภาพ
ช่องปาก 77 จังหวัด

พ.ศ.2567

ขยายเครือข่าย

- สร้าง partner
เครือข่าย สพด.
ต้นแบบด้านสุขภาพ
ช่องปาก

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

ขอบคุณครับ